

Position paper van de gemeente Katwijk

Ten aanzien van de uitvoering
van de invoering van statiegeld
op blikjes

Ten behoeve van rondetafelgesprek in de Tweede Kamer op 10 maart 2022

Aanleiding

Per 31 december 2022 wordt statiegeld op blikjes ingevoerd. Een keuze die de staatssecretaris van Milieu afgelopen jaar heeft gemaakt en die een mooie stap vooruit is bij het tegengaan van zwerfafval en bovendien helpt bij het scheiden van reststromen. Over de uitvoering willen wij graag met u in gesprek. Het huidige idee van het Afvalfonds om de blikjes bij de bestaande milieuparkjes van gemeenten in te zamelen is voor gemeenten niet werkbaar. Gemeenten hebben de grootste moeite om hun schaarse ruimte goed te verdelen. Het gaat hierbij met name om woningbouw, parkeergelegenheid, groen en duurzame energiebronnen. Een extra beslag op deze ruimte door de voorgestelde circulaire hubs is niet haalbaar.

In dit position paper deelt de gemeente Katwijk graag haar kijk op de inzameling van statiegeld op blikjes en de gevolgen die dit met zich meebrengt.

Katwijk en zwerfafval

Katwijk is een gemeente die veel doet om zwerfafval tegen te gaan. De gemeente is dichtbevolkt en verstedelijkt en kent daarnaast veel toerisme doordat het gelegen is aan de zee. De ligging aan zee zorgt ook dat zwerfafval zich makkelijk verspreidt. Voldoende ingrediënten voor vervuiling. Om de openbare ruimte schoon en leefbaar te houden zijn veel initiatieven gestart, vanuit het oogpunt van preventie, om inwoners en bezoekers zelf verantwoordelijkheid te laten nemen voor hun omgeving. Dat begint bij het gratis ter beschikking stellen van afvalprikkers aan wie maar wil, voor het strandafvaljatten, of een campagne als 'Pak het op', waarmee iedereen wordt gestimuleerd mee te doen met het tegengaan van zwerfafval. Ook gaan scholieren de uitdaging aan om in hun eigen omgeving een afvalprobleem te ontdekken en een oplossing hiervoor te bedenken. Daarnaast controleren en houden vrijwilligers voor de gemeente de milieuparkjes (inzamelpunten glas, kleding etc.) schoon.

Op deze manier proberen we als gemeente bij te dragen aan een schoon Katwijk en bewustzijn te creëren bij de inwoners over het belang en het plezier van een schone leefomgeving. Uiteraard is het onmogelijk om met preventie en vrijwilligers de gemeente schoon te houden. De gemeente investeert daarom fors met mensen en middelen om onze omgeving schoon te houden. De invoering van statiegeld op blikjes zal naar onze verwachting enorm helpen om de omgeving schoner te maken. De gemeente is dan ook erg content met de invoering van deze wet.

Onze zorgen

Het middel dat ingezet wordt om statiegeld op blik in te voeren zijn zogenoemde circulaire hubs, waarmee 90% van alle blikjes in de toekomst moeten worden gerecycled. Eind december hebben we voor het eerst een inkijk gekregen in de wijze waarop het Afvalfonds dit tot uitvoering wil brengen; het is goed om op te merken dat dit voor gemeentes erg laat is en gemeenten weinig inbreng hebben in de wijze waarop deze Wet wordt uitgevoerd zal worden.

Het woningtekort in de gemeente Katwijk is, net als in de rest van Nederland groot. De gemeente zal om dit probleem op te lossen ook moeten verdichten binnen bestaand gebied, wat al een opgave is omdat de grond schaars is. Het plaatsen van de circulaire hubs in de wijk zal ten koste gaan van ruimte voor andere voorzieningen (groen, klimaatadaptieve oplossingen, parkeervakken of speelgelegenheden). Ook is in de plannen van het Afvalfonds niet te lezen dat de gemeente financiële compensatie krijgt voor deze grond en dat gaat uiteindelijk ten koste van de inwoners, waar we minder kunnen doen op gebied van bouwen, groen in de wijk of het aanleggen van andere voorzieningen.

Ruimtegebrek

De circulaire hubs moeten in de nabijheid van supermarkten e.d. komen. Dat kan op private en publieke grond, maar de gemeente zal hier met name een rol in moeten spelen. Voor Katwijk is dit onuitvoerbaar. Om te voldoen aan een dekend systeem voor de gemeente moeten de circulaire hubs op veel plekken in de gemeente worden geplaatst. Bij de bestaande milieuparkjes, waar glas, kleding e.d. worden verzameld, is veelal geen ruimte (bovengronds of ondergronds) voor een extra container of inzamelpunt. Het plaatsen van de circulaire hub gaat dan ten koste van het inzamelen van andere materialen. Daarnaast geeft een extra voorziening op een bestaand park moeilijkheden door kabels en leidingen die in de grond lopen, terwijl het verankeren van de circulaire hubs in de grond eveneens nodig is.

Beheer en vervuiling

De circulaire hubs zijn niet van de gemeente en het beheer ligt elders. Een punt van zorg is de verantwoordelijkheid voor de hubs. De gemeente is eigenaar van de openbare ruimte en zal door hun inwoners worden aangesproken bij onvolkomenheden of storingen. De gemeente is daarnaast wel verantwoordelijk voor de inzameling van de andere afvalstromen. Voor inwoners zal dit verwarrend zijn. Bovendien kan de gemeente in geval van storing niets betekenen. De verwachting is dat een toename van zwerfafval rond de circulaire hubs zal worden waargenomen. Blikjes die niet geaccepteerd worden, zullen in de omgeving terecht komen. Ook is een afvalinzamelpunt een aantrekkingsplek voor ander afval en daarmee is te verwachten dat ook andere spullen rond de circulaire hubs worden gedumpt. Dit levert een extra vervuiling op van de leefomgeving, op een plek waar veel mensen komen. Dat is geen fijn idee voor de omgeving en voor de gemeente levert dit weer een extra taak op. Onze inwoners verwachten immers van ons dat we de omgeving schoonhouden. Voor deze extra taak is geen geld beschikbaar gesteld. Onder de streep zal dat dus leiden tot verhoging van de afvalstoffenheffing en daarmee raakt dit onze inwoners.

Wat vragen wij van u?

Er is een simpel alternatief. Kies voor inzameling van blikjes via de supermarkten die al het bestaande systeem hebben voor statiegeld op PET-flessen. Het is verstandig om hierbij aan te sluiten, zodat het doel van vermindering van zwerfafval kan worden gerealiseerd. Gemeenten komen op die manier niet voor onuitvoerbare plannen te staan, zoals ook de VNG namens vele andere gemeenten heeft aangegeven, die met name ten koste van de inwoners zullen gaan. Ook past dit alternatief binnen het principe dat degene die de blikjes maken en verkopen verantwoordelijk zijn voor een zo duurzaam mogelijke afvoer.

Gemeente Katwijk
Koningin Julianalaan 3
2224 EW Katwijk

